

Ukázka 5.13

Píseň (1)

Píseň je textově - hudební útvar s členěnou formální výstavbou, postavený na principu řádkové melodie uvnitř strofy. Jejímí znaky jsou:

- 1) Strofická výstavba.
- 2) Členění veršů (řádků) určitým metrem.
- 3) Rámování řádků rýmem nebo asonancí.
- 4) Zdůraznění metra textu metrem nápěvu.

Z hlediska struktury řádků (veršů) a jejich výstavby rozeznáváme symetrické a asymetrické formy. Charakteristické pro symetrickou formu je pravidelnost a zaokrouhlenost v její vnitřní výstavbě (veršové stavbě):

x x x x x x x x	8
x x x x x x x	7
x x x x x x x x	8
x x x x x x x	7

Asymetrická výstavba tuto vlastnost postrádá:

x x x x x x x x	8
x x x x x x	6
x x x x x x x x x x	10
x x x x x x x x x	9
x x x x x	5

Tato nepravidelná asymetrická výstavba je typická především pro písně starších období

Píseň (2)

Jednohlasá vokální skladba vytvořená většinou na veršově a stroficky vázaný text. Ve smyslu literární teorie je to forma lyrické básně vyznačující se pravidelnou slokou, rytmem, rýmem a častým využitím refrénu.

Podle vazby textu a nápěvu rozeznáváme dva základní typy písní:

- a) píseň strofickou – užívá téže melodie pro všechny sloky textu a zdůrazňuje tedy celek textový.
- b) píseň prokomponovanou, jejíž hudební podoba není dána ohledem na text, ale píseň se utváří j prvotně jako hudební celek – prvotní je jeho hudební podoba. Pod každou strofu pokládá zpravidla jinou hudbu.

Stavební variabilita písně je dána:

- a) počtem, rozměrem a konstrukčním charakterem (složitostí) jejich dílů;
- b) myšlenkovým vztahem těchto dílů.